GENDERDOC-M

RAPORT PRIVIND SITUAȚIA DREPTURILOR PERSOANELOR LGBT ÎN REPUBLICA MOLDOVA
ANUL 2019

Raportul este pregătit de: Angela Frolov, Coordonatoare a Programului Lobby și Advocacy, Centrul de Informații GENDERDOC-M, e-mail: angela.frolov@gdm.md, telefon: +373 022 990 992

Acest raport reflectă situația privind respectarea drepturilor persoanelor LGBT și influența politică și socială asupra persoanelor LGBT, precum și homofobia și transfobia din societate, dar și schimbările pozitive pentru persoanele LGBT din Republica Moldova.

Anul 2019 a prelungit perioada de instabilitate politică în care s-au schimbat trei Guverne și a avut loc o răsturnare de putere în Parlament. În luna februarie au fost alegeri parlamentare, care au adus în Parlament partidele de opoziție, dar și o creștere a numărului de mandate pentru socialiști.

Toamna au avut loc alegerile primarului municipiului Chișinău. Pentru prima dată în istorie, funcția de primar al municipiului Chișinău a fost câștigată de reprezentantul Partidului Socialiștilor din Republica Moldova, partid care a făcut mai multe declarații și promsiuni homofobe.

2019 a adus mai multă putere ,și președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon, liderul informal al Partidului Socialiștilor, care a declarat în anul 2018 că el nu este președintele persoanelor LGBT.

Pe de altă parte societatea moldovenească pare să se miște spre a fi mai tolerantă față de comunitatea LGBT. Un studiu realizat de Consiliul pentru asigurarea egalității și eliminarea discriminării, publicat în anul 2019, arată o micșorare a distanței sociale față de persoanele LGBT de la 5.2 în 2015 (acceptare în calitate de vizitator ai țării) spre 4.4 în 2018 (acceptare în calitate de cetățean ai țării). Cu toate acestea, comunitatea LGBT rămâne cea mai puțin acceptată din toate minoritățile. Distanța socială față de persoanele LGBT din partea altor grupuri minoritare a arătat următoarele rezultate: romii au indicat coeficientul 5.9; găgăuzii – 4.55; bulgarii - 4.19; persaoanele cu dizabilități – 4.04; refugiații – 3.33; creștinii non-ortodocși – 2.72 și agnosticii/ateii – 1.96.

În studiul menționat mai sus persoanelor LGBT le-au fost oferite mai mult calificative negative și în ponderi mai mari. Acest grup de persoane este perceput drept anormal de către 40% dintre populația generală, fapt constatat și în cadrul discuțiilor în grup.

Majoritatea respondenților din studiu au indicat că persoanele LGBT trebuie discriminate, la fel s-a spus și despre romi, și despre reprezentanții religiilor minoritare. Mai mult de jumătate din populația generală consideră că persoanele LGBT trebuie să fie lipsite de următoarele drepturi: de a înfia un copil (71%), de a se căsători (66%) și de a organiza evenimente publice (66%). Mai puține persoane au declarat că relațiile homosexuale trebuie pedepsite (38%) și odată cu aderarea Republicii Moldova la UE numărul persoanelor LGBT va crește mult (37%). Circa o treime dintre respondenți cred că persoanele LGBT sunt bolnave și au nevoie de ajutor medical, deseori sunt purtători de HIV/bolnave de SIDA și ele trebuie să aibă acces la bunuri și servicii în instituții specializate. Mai mult bărbații (39%) decât femeile (30%) consideră că persoanele homosexuale sunt bolnave – nu-și dau seama ce fac și au nevoie de ajutor medical.

La sfârșitul anului 2019 Centrul de Informații GENDERDOC-M a comandat un studiu companiei de cercetări de marketing și cercetări sociale, Magenta Consulting, pentru a măsura percepțiile locuitorilor orașului Chișinău despre comunitatea LGBT.

La întrebarea „Care este atitudinea dvs. față de persoanele LGBT (lesbiene, gay, bisexuali, transsexuali)?" 2% din respondeți au răspuns „foarte pozitivă"; 5% - „oarecum pozitivă"; 37% - „neutră"; 21% - „oarecum negativă"; 34% - „foarte negativă"; 1% - nu au dorit să răspundă.

La întrebarea: „Care sunt primele lucruri care vă vin în minte când auziți termenul „persoane LGBT?" - 8% au răspuns „respect, susținere, admirație"; 46% – „indiferență, confuzie, neclaritate, milă, jale, compătimire, răbdare, toleranță"; 69% a – „antipatie, dezgust, sunt anormali, este boală".

La întrebarea, dacă trebuie sau nu legalizate căsătoriile homosexuale în Moldova, răspunsurile au fost: 5% - da; 65% - nu; 14% - nu au o părere; 15% - le este indiferent.

La întrebarea: „Vă rog să-mi spuneți care dintre următoarele drepturi credeți că ar trebui să le aibă persoanele LGBT?" răspunsurile au fost: 63% - „Să existe pe teritoriul țării"; 69% - „Să facă orice doresc, însă acasă, atâta timp cât nu-i vede nimeni"; „Să se țină de mână în locuri publice" – 18%; „Să se sărute în locuri publice" – 4%; „Să organizeze evenimente publice" – 18%.

În același timp, 71% din respondenți consideră că în Moldova există discriminarea persoanelor LGBT.

Centrul de Informații GENDERDOC-M prelungește monitorizarea presei din Republica Moldova în ceea ce ține de subiectele legate de comunitatea LGBT. În anul 2019 au fost monitorizate 750 de materiale (273 în limba rusă și 477 în limba română), dintre care, 31 de materiale au fost cu tentă pozitivă (6 în limba rusă și 15 în română); 127 cu tentă negativă (73 în rusă, 54 în română) și 592 de materiale neutre (194 în rusă și 398 în română). Procentul materialelor scu tentă pozitivă și neutre este de 83% (73% în rusă, 87% în română). Rezultatele au arătat o mică creștere a procentului de materaile neutre și pozitive, de la 79% în 2018 la 83% în 2019. Totuși, în limba rusă se scriu mai multe materiale cu tentă negativă decât în limba română, cu o diferență de 14%.

Reflectarea de către MASS-MEDIA a marșului Pride „Fără Frică"

Portalul de educație mediatică, Mediacritica, a publicat un studiu de caz cu titlul: Marșul Familiei și Marșul Solidarității „Sunt OK" sau cum unele instituții media folosesc evenimentele „tradiționale" și „mai puțin tradiționale" pentru a capitaliza politic anumite partide.

Studiul de caz a arătat următoarele:

Context: La 18 mai 2019, la Chișinău a avut loc un „Marș al tăcerii" – pentru susținerea familiei tradiționale (Marșul Familiei). Evenimentul a fost organizat de Mitropolia Moldovei, iar printre participanți, care au purtat lozinci pro-familie și împotriva homosexualității, s-au numărat reprezentanți ai clerului ortodox, activiști creștini și cetățeni din mai multe raioane ale republicii. La Marș a fost prezent și președintele Igor Dodon împreună cu familia sa. Mulțimea a pornit de la Biserica Ciuflea spre Scuarul Catedralei, unde Mitropolitul Vladimir și șeful statului au ținut discursuri.

A doua zi, pe 19 mai, tot la Chișinău a avut loc Marșul Solidarității „Sunt OK", organizat de comunitatea LGBTQI. Manifestanții au mers pe strada București din capitală și au afișat mesaje care au avut drept scop dezvoltarea în societate a toleranței și a diversității, a unicității și a acceptării de sine. Și în acest an aceștia au fost întâmpinați de un grup de susținători ai familiei tradiționale. Pentru asigurarea ordinii publice, coloana a fost însoțită de un număr mare de polițiști.

Ambele marșuri – și cel al Familiei, și cel organizat de comunitatea LGBTQI – au fost folosite de unele instituții media pentru a capitaliza politic anumite partide. Astfel, dacă Prime

TV și Canal 3 au utilizat Marșul Solidarității „Sunt OK” pentru a-i discredita și a-i pune într-o lumină negativă pe unii reprezentanți ai PAS (Maia Sandu și Dumitru Alaiba), NTV Moldova și Accent TV au folosit Marșul Familiei pentru a-l aduce într-o lumină pozitivă pe președintele Igor Dodon (și prin extensie PSMR). Alte instituții media au prezentat aceste două evenimente într-un mod lipsit de echidistanță, pe alocuri discriminatoriu chiar (Sputnik.md, Kp.md), făcând uz de amestec al faptelor cu opiniile și/sau ironii.

Prime TV a reflectat evenimentul din 19 mai 2019 despre Marșul Solidarității „Sunt Ok”, într-o știre realizată în cadrul buletinului informativ din aceeași zi. Prime TV a prezentat informația într-un mod neutru, însă la finalul reportajului a admis un caz de manipulare (tehnica sugestiei), prin faptul că a inclus o informație irelevantă, menționând că: „*…în luna martie a anului trecut, la un marș similar, a participat și liderul PAS, Maia Sandu*”. Dat fiind faptul că astfel de evenimente (cele ce țin de comunitatea LGBTQI) sunt percepute într-un context exclusiv negativ de către majoritatea populației din Republica Moldova, instituția media a încercat să sugereze că lidera PAS face parte din această comunitate, iar astfel – să facă un transfer de imagine negativă dintre un grup social către un politician.

Canal 3 a difuzat știri despre ambele Marșuri, cel al Familiei și cel al Solidarității „Sunt OK”. În unul dintre reportaje, **Canal 3**, ca și **Prime TV**, a admis **tehnica sugestiei** drept procedeu de manipulare: *„Solidară cu reprezentanții comunității LGBT este și președintele PAS, Maia Sandu. În data de 8 martie 2018, ea a participat la un marș pentru apărarea drepturilor acestora. Iar în toamna anului 2016, liderul unei cunoscute organizații de promovare a minorităților sexuale i-a îndemnat pe homosexuali și lesbiene să o voteze pe Maia Sandu la alegerile prezidențiale”* (inclusiv **transfer de imagine negativă**).

PRO TV Chișinău a reflectat ambele evenimente, unul în buletinul informativ din 18 mai, iar altul a doua zi, pe 19 mai. În ambele cazuri, **PRO TV Chișinău** a prezentat informația într-un mod echidistant, neutru și corect, neadmițând tehnici de manipulare sau încălcarea unor norme deontologice.

În aceeași manieră – într-un mod neutru și echidistant, neadmițând încălcări deontologice și/sau tehnici de manipulare – au fost prezentate Marșul Familiei și cel al Solidarității „Sunt OK” la **TV8.**

Postul public **Moldova 1** a reflectat ambele evenimente în Mesagerul din 18 și 19 mai 2019, de asemenea într-un mod neutru și echidistant.

Televiziunea Centrală (Orhei) și **Jurnal TV** nu au reflectat niciunul dintre cele două Marșuri în buletinele de știri din perioada 18-20 mai 2019, ceea ce poate fi calificat drept **omisiune**.

NTV Moldova s-a referit la ambele evenimente în buletinul de știri din 20 mai, dar a făcut-o într-un mod tendențios, lipsit de echilibru și de echidistanță. Bunăoară, dacă pentru cele două reportaje despre Marșul Familiei timpul de emisie a fost de circa șapte minute, atunci pentru Marșul Solidarității „Sunt OK” au fost alocate doar 1,40 minute. **NTV Moldova** a politizat ambele evenimente, prezentându-l pe Igor Dodon și pe reprezentanții PSRM în context exclusiv pozitiv, în timp ce alte partide – PAS și reprezentanții acestuia – au apărut în context exclusiv negativ.

- **Amestec al faptelor cu opiniile:** *„… ei s-au rugat și au purtat lozinci împotriva păcatului homosexualității”*;
- **Titluri tendențioase și ironice:** *„ÎN PAS CU LGBT”*;

- **Transfer de imagine negativă**. **NTV Moldova** a încercat să sugereze (**tehnica sugestiei**) că astfel de evenimente (organizate de comunitatea LGBTQI) sunt percepute foarte negativ de către societatea din Republica Moldova, iar ulterior a insistat pe faptul că reprezentanții Blocului ACUM (Dumitru Alaiba și Maia Sandu) participă la ele și le susțin, ceea ce este oarecum contrar opiniei întregii societăți. În cazul Marșului Solidarității „Sunt OK", **NTV Moldova** a reflectat informația aproximativ în același mod și după același scenariu, ca și **Prime TV** și **Canal 3**.
- **Dezechilibrul surselor și reflectare tendențioasă**. Dacă, în cazul Marșului Familiei, **NTV Moldova** a inclus declarații directe ale participanților și ale organizatorilor acestui eveniment, în cazul Marșului Solidarității „Sunt OK" întreg reportajul s-a bazat doar pe parafrazarea, de către jurnaliști, a declarațiilor și a informației, fără a include nicio sursă cu declarații directe.
- În buletinul principal de știri din 20 mai 2019, **Accent TV** a reflectat doar Marșul Familiei, în același mod și după același scenariu ca și **NTV Moldova**.

Sputnik.md a publicat, pe 18 mai, o știre despre Marșul Familiei și, pe 17 mai, una despre Marșul Solidarității „Sunt OK". **Sputnik.md** a folosit un limbaj peiorativ și discriminatoriu, admițând judecăți de valoare: *„Marșul homosexualilor din centrul Capitalei: Poliția vine cu o somație"*; *„Dacă dragoste nu e, nimic nu e", spunea Marin Preda în romanul său „Cel mai iubit dintre pământeni". Marele scriitor român se referea la dragostea curată și necondiționată dintre bărbat și femeie, care îl desăvârșește pe om și oferă continuitate vieții"*.

Kp.md a publicat trei materiale despre cele două evenimente. Unul dintre acestea este un reportaj despre finanțarea „comunității LGBT din Republica Moldova" (în contextul Marșului), însă textul nu este marcat corespunzător (știre, articol de opinie, reportaj) și abundă în judecăți de valoare, amestec al faptelor cu opiniile, și ironii. O altă știre publicată de **Kp.md** a fost despre Marșul Familiei și anunțul că la acesta va participa și Igor Dodon. Iar a cea de-a treia știre a fost despre Marșul Solidarității „Sunt OK" și despre participarea *„în 2018 a Maiei Sandu la marșul LGBT"*, cu informație preluată de pe Publika.md (ceea ce este un fals și ține de utilizarea tehnicii de manipulare a sugestiei și transferului de imagine negativă).

Unimedia.info a publicat cinci știri/reportaje despre cele două evenimente. Portalul a prezentat informația într-un mod neutru și echidistant, fără a admite încălcări ale normelor deontologice și fără a recurge la tehnici de manipulare.

DISCURS MOTIVAT DE URĂ, INCSTIGARE LA URĂ ȘI DISCRIMINARE

Pe parcursul a trei luni de monitorizare de către Asociația PromoLex (11.01.19 – 11.04.19), au fost identificate și raportate cazuri care se referă la cele mai diferite forme de discurs: exprimări verbale, opinii scrise, imagini, secvențe video, discursuri în cadrul evenimentelor publice, pancarte, postări pe rețelele de socializare. Conform raportului, deși ura și discriminarea bazate pe orientarea sexuală și identitatea de gen au scăzut cu circa 30% comparativ cu anul 2018, grupul LGBT rămâne în topul celor mai afectate grupuri, la adresa căruia au fost exprimate unele dintre cele mai agresive și mai violente discursuri, cu mult mai agresive decât cele care au afectat femeile. Discursul împotriva grupului LGBT este în mare parte cauzat de prejudecățile și de ura față de persoanele homosexuale, catalizat de retorica religioasă conservativă, iar pe alocuri chiar radicală, despre familia și valorile tradiționale, păcat și amoralitate. Această retorică este promovată pe două dimensiuni, cea religioasă, dar și cea politică, ca instrument de manipulare, creare de probleme și pericole false și consolidare a unor grupuri sociale împotriva altora, pentru obținerea dividendelor politice.

Portalurile religioase continuă să publice materiale agresive și discriminatorii la adresa grupului LGBT, asociindu-l cu cele mai negative evenimente și fenomene. La 01.02.2019, portalul apărătorul.md a publicat o știre cu titlul „Îndrăcirea acestei lumi… are limite perversiunea umană? Faceți cunoștință – omul-cîine!”. Știrea originală are la bază o formă satirică despre oamenii care se consideră câini, care însă a fost tradusă fără a păstra componenta umoristică, astfel încât se prezintă un pericol nou pentru omenire – apariția oamenilor-câini, care sunt asociați cu persoanele LGBT: „*Presa slovacă anunță: În Marea Britanie a apărut un nou gen LGBT – omul-cîine. Acestora li se pare că ei sunt cîini, și ei refuză să fie numiți ființe umane. În acest context, e foarte posibil ca mass-media de pretutindeni, peste cîțiva ani să scrie cu entuziasm despre parada oamenilor-cîini, exact precum scriu la moment despre așa-numita «parada egalității» a perverșilor homosexuali.*”. Articolul dezumanizează și ridiculizează persoanele LGBT și paradele solidarității, organizate tradițional în fiecare an.

Pe data de 16.02.2019, pe portalul apărătorul.md a fost publicată o știre intitulată „Franța interzice cadrelor didactice, în timpul orelor de clasă, să folosească cuvintele «tată» și «mamă», pentru a nu ofensa homosexualii”. Articolul prezintă în mod denaturat o știre despre o inițiativă legislativă din Franța de a introduce în unele situații termenii „părinte 1” și „părinte 2” în actele oficiale. Aceste situații se referă la familiile cu părinți de același sex, plecând de la considerentul că în Franța deja de mai mulți ani sunt permise căsătoriile între persoanele gay. Articolul denaturează știrea originală, făcând apel la ridiculizări și prejudecăți față de persoanele LGBT, dar și prezentând inițiativa ca un pericol din partea persoanelor homosexuale, deși era vorba doar de o inițiativă legislativă, utilizând o imagine sugestivă în acest sens.

Portalul Flux.md, pe data de 13.03.2019, a publicat un articol care relatează istoria lui Alfred Kinsey, care – potrivit autorilor – ar fi părintele educației sexuale. Articolul, intitulat „Educația sexuală și «tatăl» ei, Alfred Kinsey, psihopat, sado-masochist, bisexual, pedofil violator”, face paralele denigratoare între educația sexuală, amoralitate, LGBT și pedofilie. Pe 23.03.2019 a avut loc „Marșul pentru viață – unic din prima secundă”, care a reprezentat un eveniment de manifestare a poziției împotriva avorturilor. Unul dintre participanții la marș a declarat: „*Pentru familie creștină, bărbatul cu soția trebuie să formeze o familie. Nu bărbat cu bărbat, femeie cu femeie. Să nu fie aberațiile astea de genul respectiv. Sunt oameni bolnavi psihic și trebuie tratați corespunzător*”. Un alt participant a susținut că homosexualitatea nu poate fi admisă deoarece nu suntem în Olanda. Acesta a declarat despre bărbații olandezi: „*Majoritatea sunt «gomoseși» (...) cred că le-aș da foc la casă, (...) dacă o să fie persoane de orientație bună, băi, o să prietenesc cu ei. Dar dacă o să fie, să mă scuzați de expresie, «gomoseși», nu o să mai fiu «sosed» cu dânșii*.”

La 23.01.2019, portalul Telegraph.md a publicat un articol cu titlul sugestiv „*Un deputat și un consilier municipal din PSRM surprinși făcând baie în aceeași cadă? Împreună cu ei ar mai fi fost un bărbat*”. Titlul este o aluzie la faptul că consilierii PSRM ar fi de orientare homosexuală. Deși însuși faptul orientării sexuale nu reprezintă discurs de ură, modul în care este redată știrea, tenta homofobă și utilizarea homosexualității ca element negativ de asociere pentru a denigra reprezentanții unor partide politice ar putea fi calificate ca instigare la discriminare.

Portalul Flux.md, într-o știre din 17.01.2019, ridiculizează relațiile dintre președintele SUA, Donald Trump, și liderul nord-coreean, Kim Jong-un, prin asocierea acestora cu persoanele LGBT. Deși știrea vorbește despre o eventuală întâlnire și relațiile diplomatice dintre cei doi lideri, poza face apel la stereotipuri și prejudecăți.

Pe pagina de Facebook „Times New Moldovan”, în timpul campaniei electorale au fost publicate mai multe imagini denigratoare cu caracter homofob. Imaginile utilizau prejudecățile legate de persoanele LGBT și de percepția negativă a acestui grup în societate pentru a ridiculiza

sau a defăima unii politicieni, activiști sau simpatizanți politici. Ulterior această pagină a fost ștearsă de administrația Facebook.

În cadrul dezbaterilor electorale din 30.01.2019, candidatul PSRM Alexandr Usatîi a menționat: „*Pe 9 mai, toată omenirea progresistă din lume sărbătoreşte ziua eliberării de ciuma fascistă ... ei bine, voi, doriți demonstrativ să ne trageți din nou în ceva, vom sărbători Ziua Europei, iată şi paradele gay pe care le veți aranja pentru noi în această zi (...)*".

Ulterior, portalul AIF.md a publicat o știre cu titlul: „Может, вы еще гей-парад в День Победы устроите?: Александр Усатый отчитал демократа в Бельцах".

În emisiunea „Dezbateri electorale – Alege liber cu Mariana Rață" din 14.02.2019, răspunzând la o afirmație a oponentului politic că ar fi homosexual, concurentul electoral Ilie Crețu a declarat: „*Sunt gata să trec la detectorul de minciuni, aici la voi în platou, să vă demonstrez că am o orientare normală, sănătoasă, tradițională, dar totodată îi provoc pe domnul Batrîncea şi Odnostalco să treacă de asemenea detectorul de minciuni şi atunci o să vedem de partea cui este orientarea netradițională*."

Într-o transmisiune live din 15.02.19, pe pagina sa de Facebook, Renato Usatîi a declarat: „*Când doi bărbați se sărută, este dezgustător, trebuie să fiți de acord, iar când două blonde se sărută, o blondă cu o brunetă şi aşa mai departe, nu mai este Doamne fereşte chiar aşa de strașnic*."

Tot Renato Usatîi, în cadrul intervenției prin Skype în emisiunea „Диалог" de la BTV, a declarat despre oponenții politici din PSRM: „*Când se vor lipi, aceste roz cu albastru, le va străluci o singură culoare, albastră deschisă (голубой), înțelegeți? Prin urmare, este prieten cu Kirkorov, iar culoarea dispoziției lor este albastră (...)*".

Aceste forme de exprimare se bazează pe intenția de ridiculizare și denigrare a oponenților politici, prin apelul la prejudecățile puternice din societate față de persoanele LGBT, iar ca efect duc la creșterea gradului de intoleranță față de acestea.

Discursul de ură față de persoanele LGBT este un instrument utilizat de politicieni pentru manipulare, un apel la atitudinea ostilă față de acestea și la promovarea prejudecăților, pentru a ataca și a denigra oponenții politici, perpetuând astfel gradul înalt de intoleranță față de aceste persoane în societate. Pe de altă parte, pe dimensiunea conservatorismului religios sunt promovate intensiv mesaje și informații agresive față de persoanele homosexuale și transsexuale, în mare parte, asociindu-le cu amoralitatea, pedofilia, anormalitatea și păcatul.

Activistul civic și religios, Ghenadie Valuță, în cadrul unei conferințe de presă din 12.02.2019, a comentat valul de nemulțumiri apărute în spațiul public după ce și-ar fi făcut o poză cu o bătrână bolnavă, calificându-l drept o campanie de denigrare: „*Mass-media slujeşte forțelor netradiționale, care le şi alimentează, în diferite feluri (...) vă spun, sunt victima unei campanii de denigrare, la baza căreia stau forțele şi mentalitățile prohomosexuale (...) ca astfel să mă discrediteze, deoarece sunt o persoană publică care reprezintă forțele antisodomite din țară, iar pe de altă parte, forțele proortodoxe (...) minoritățile sexuale au distorsionat mesajul la fotografie şi au virusat spațiul online şi cel mediatic cu ideea că bunica moare, iar părintele își face selfie cu aceasta*."

Tot Ghenadie Valuță, în ziua alegerilor parlamentare (24.02.2019), a publicat o postare care incită la ură față de persoanele LGBT: „*Propunem sa (...) alegem pe oricine, numai nu pe cei ce au votat Legea Antidiscriminarii sau sustin propaganda homosexualitatii sau participa la paradele lor. Dumnezeu in istoria biblica arata ca a rabdat toate pacatele, dar acesta nu. A trimis si potop, si a ars si orasele Sodoma si Gomora. Deci vedeti ca prin votul vostru sa nu fim complice la acest pacat si aceleasi consecinte... Rabdarea Domnului are limita...*"

Pe pagina Episcopiei de Ungheni, spre exemplu, la 26.02.2019 a fost plasat un articol în care se vorbește despre autodistrugerea oamenilor din cauza păcatului homosexualității: „*Facem ceea ce nu-I place lui Dumnezeu. De pildă, să-i spun pe nume unui păcat care acum este foarte întins (și protejat de legi) în mai multe țări: homosexualitatea. Am amintit înainte de cele două cetăți din Vechiul Testament, Sodoma și Gomora, unde acest groaznic păcat era la mare cinste; au fost arse, nu a mai rămas nimic din ele (...) există instituții care nu spun pe față că politica lor este distrugerea umanității, fiindcă atunci nu ar mai asculta nimeni de ele. Aceste instituții conduc popoarele către dezastru, dar spun că le conduc spre progres și libertate*."

Pe pagina apărătorul.md, pe data de 04.02.2019 a fost plasată o știre despre un litigiu din SUA, între părinții unui copil, privind sexul acestuia. Titlul denaturează esența știrii și promovează intoleranța față de persoanele LGBT: „*Statele sodomite ale Americii: o instanţă din SUA i-a interzis unui tată să-şi îmbrace fiul în haine bărbăteşti*".

În cadrul emisiunii „Să luăm aminte!" din 13.01.2019 de la postul NTV Moldova, Ghenadie Valuță a declarat: „*Deoarece Irod a fost un conducător politic, vreau să mă opresc puțin asupra irozilor noștri moderni, cei care promovează niște legi anticreștine, distrug viitorul copiilor noștri. Uitați-vă la Legea cultelor, care subminează credința noastră strămoșească și o pune pe picior de egalitate cu cultele de alaltăieri, chiar și cu satanismul. Uitați-vă la Legea antidiscriminării, care propagă homosexualitatea și deschide cutia Pandorei pentru celelalte etape. Oare toate acestea nu sunt gesturi ucigașe, similare cu cele ale lui Irod?"*

Raportul PromoLex pentru perioada 1 august – 30 noiembrie a cuprins atât alegerile locale generale, cât și evoluțiile generale din societate și de pe arena politică din Republica Moldova.

Pe data de 13.09.2019, **bloknot-moldova** a publicat un articol intitulat „*(18+) Organizațiile LGBT împart studenților broșuri cu conținut explicit*" în care prezintă informații false despre răspândirea unor broșuri cu caracter sexual pentru studenți. Autorii articolului menționează: „*Broșurile, pe lângă informațiile textuale, conțin imagini tematice foarte explicite despre utilizarea prezervativelor în timpul actului sexual între băieți și diverse metode de prevenire a răspândirii bolilor cu transmitere sexuală. Este de remarcat faptul că Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a emis un ordin prin care a fost interzisă propaganda politică în instituțiile de învățământ din republică și este necesar acordul scris al părinților pentru desfășurarea lecțiilor religioase în școli și licee.*.". Deși nu era vorba de un subtext sexual, autorii articolului au denaturat intenționat informația și au plasat-o într-un context negativ, pentru a exploata prejudecățile față de persoanele LGBT. Ulterior, la cerința Centrului GENDERDOC-M articolul a fost șters.

În cadrul emisiunii Vorbește Moldova din 05.09.2019 a avut loc o discuție despre persoanele transsexuale. Prezentatoarea emisiunii, Natalia Cheptene, în discuție cu mama protagonistei emisiunii, a întrebat-o: „*Deci nu-ți puneai întrebări de ce face asta, de ce se îmbracă așa, de ce se tunde ca un băiat", care la rândul ei a declarat: „De câteva zile când am văzut ca e bolnavă tare... Are boala asta, la doctor trebuie, să se schimbe din femeie în bărbat*". Astfel, moderatoarea a provocat o discuție intolerantă față de persoanele transsexuale, care în același timp putea aduce suferințe emoționale și psihologice protagonistei.

La 11 decembrie pe site-ul noi.md a fost publicat un articol cu denumirea „Trebuie oare Moldova să se teamă de "dictatura homosexuală?" Articolul este unul manipulator și tema de bază este: „*La noi poate fi criticat oricine – președintele, guvernul, polițiștii, medicii, profesorii, serviciile municipale… Însă există o categorie, critica la adresa căreia este un fel de tabu. Este*

vorba despre reprezentanții comunității LGBT. E suficient ca o publicație mass-media sau o persoană aparte să facă o obiecție critică în adresa homosexualilor sau a lesbienelor, acea publicație sau persoană este imediat acționată în judecată. Chiar dacă conștientizăm asta, am decis totuși să pregătim și să publicăm acest articol, deoarece credem că societatea este în drept să-și apere familiile și valorile tradiționale." Articolul este urmat de o analiză părtinitoare și manipulatoare a activității centrului GENDERDOC-M și activiștilor LGBT. Articolul pare să aibă scopul de a trezi emoții negative față de organizație și comunitatea LGBT, expunându-i drept dușmanii societății, a familiei și a bisericii.

Cele mai agresive discursuri la adresa persoanelor LGBT au fost provocate de către politicieni. Pe data de 09.10.2019, în mai multe întâlniri cu alegătorii și intervenții live pe rețelele de socializare, Renato Usatîi a făcut declarații denigratoare la adresa oponenților politici, vizându-i în mare parte pe reprezentanții PSRM: „*Tîrdea, tu înțelegi că nici măcar nu ești debil? Ești un descreierat cum nu mai există pe acest pământ (...). Voi, partidul curcubeielor homo, nu puteți trăi nici măcar o zi fără o ședință foto (...). Sunt acolo diverse creme, rujuri, însă trebuie să reamintesc socialiștilor că nu ar trebui să le folosească (...).*

Pe data de 18.10.2019, într-un alt live pe pagina sa de Facebook, Usatîi a declarat: „*Ca să fiu succint, sunt niște escroci, șarlatani, mincinoși și pur și simplu gay (despre PSRM)...*" „*Nu vom permite violarea Bălțiului. Dacă va trebui, eu și locuitorii Bălțiului vă vom viola pe voi. Dar nu avem noi nevoie de așa relații. La voi poate se acceptă așa ceva, iar la noi în Bălți domină tracțiunea integrală, și nu tracțiunea pe spate ca în partidul vostru, așa că terminați cu poveștile…*"

Pe data de 24.09.2019, candidatul pentru funcția de consilier local în Căușeni, Anatolie Focșa, a publicat un mesaj pe pagina sa de Facebook, utilizând intoleranța față de persoanele LGBT și asocierea cu violatorii pentru a denigra concurenții electorali, care reprezintă Blocul ACUM.) „*După ce au hotărât să promoveze un homosexual, ACUM (PAS) Căușeni promovează și un violator scăpat de pedeapsă, fiind iertat de victimă. Homosexuali, violatori, excroci etc. ACUM, ăsta vi-i potențialul?*"

În cadrul unei conferințe de presă din 13.09.2019, activistul Feodor Ghelici, într-un discurs adresat președintelui Igor Dodon, a menționat: „*Niciun președinte al niciunei țări nu-l vizitează pe Putin atât de frecvent ca și președintele Republicii Moldova. Pardon, însă deja circulă zvonuri că sunteți îndrăgostit de Putin. Aveți grijă să nu degenereze în relații homosexuale. Nu excludem această posibilitate. Peste ani în cărțile de istorie se va scrie despre dragostea stranie dintre voi (...). Oare nu-l vizitează prea frecvent președintele Dodon pe președintele Putin? Deseori cetățenilor le apar idei nu prea sănătoase de natură homosexuală…*"

În cadrul dezbaterilor electorale din 29.10.2019, candidatul PSRM, Ion Ceban, fiind întrebat dacă va admite, în calitate de primar, manifestațiile LGBT, a răspuns:) „*Faci ce vrei, atâta timp cât nu afectează alte lucruri. Acasă faceți ce doriți, dar nu în public, pentru a deranja cealaltă parte a societății. Nu voi autoriza marșurile. Trebuie să respectăm dorințele majorității*."

Pe data de 02.11.2019, jurnalistul Mihai Conțiu a publicat pe pagina sa de Facebook mesajul: „*În ziua de 3 Noiembrie, pentru prima dată în istoria alegerilor primarului Chișinăului, vom avea parte de cea mai mare mobilizare la vot a homosexualilor și lesbienelor ca să-l voteze pe Andrei Năstase, după ce Ion Ceban a declarat, firesc și bărbătește, că, dacă va fi ales primar, nu va elibera autorizații pentru demonstrațiile publice obscene ale acestei minorități sexuale agresive.*"

Într-un articol publicat pe portalul apărătorul.md, intitulat „Investigații din Italia: copii manipulați să creadă că au fost abuzați sexual și ulterior vânduți unor familii de plasament",

autorul relatează despre o serie de copii abuzați, care se presupune că ar fi fost manipulați, pentru a fi adoptați de cupluri de același sex.

Pe același portal religios, pe data de 4 septembrie 2019 a fost publicat un articol care ridiculizează persoanele transsexuale: „*Jessica, pe numele adevărat Jonathan, este un bărbat biologic din Canada care se pretinde femeie (adică e «transgender»). Individul, care postează pe Twitter că nu poate merge la piscină pentru că «i-a venit ciclul» și întreabă fete la pubertate cum își bagă tamponul în vagin, este fie un escroc, fie un bolnav psihic – fie amândouă (...)*”

Într-un articol apărut pe același portal, din 16 septembrie 2019, intitulat „*Minorităţile sexuale din Moldova au distribuit materiale pornografice chiar în inima capitalei*”, autorul menționează informații denaturate, precum că reprezentanții comunității LGBT au răspândit broșuri în apropierea Universității de Stat din Moldova și informații false, precum că broșurile ar avea caracter pornografic și prezintă imagini despre cum se petrece „desfrâul” între persoanele de același sex.

Această formă de intoleranță e bazată pe retorica de asociere a grupului LGBT cu evenimente sau fapte negative, stimulând prejudecățile și ostilitatea față de cuplurile de același sex. Denaturarea faptelor pentru prezentarea comunității LGBT într-o lumină proastă, reprezintă o altă modalitate utilizată frecvent pentru promovarea intoleranței.

Într-un videoblog publicat de pastorul Vasile Filat pe 21 noiembrie 2019, acesta se adresează publicului cu mesajul că homosexualitatea este păcat și poate duce la pedofilie. „*Animalele homosexuale nu pot fi comparate și nu sunt o normalitate*” – menționează Filat.

La filmarea emisiunii „У всех на виду”, la canalul TV CTC, la care au fost invitați reprezentanții Centrului GENDERDOC-M, cameramanul comenta referitor la participantul gay: „Acești gomici (peiorativ pentru cuvântul gay) trebuie uciși, pentru ei trebuie chemată ambulanța imediat, să-și taie gâtul”. Acest fapt a fost adus la cunoștință administrației canalului. Ei și-au cerut scuze și au promis sancțuini pentru operator.

Cazuri raportate de beneficiarii Centrului de Informații GENDERDOC-M

Cazul 1: Pe data de 1 decembrie, Ekaterina, voluntara GENDERDOC-M, a comnadat un taxi la Yandex taxi. A fost deservită de o mașină cu numărul ZXY466. Șoferul a început o conversație pe tema magazinului Kaufland, despre faptul că nu trebuie să mergi la el, pentru că vinde doar mărfuri românești. După aceea, șoferul a început să spună că în Europa nu există deloc bărbați. Când Ekaterina l-a întrebat de unde a obținut astfel de statistici, el a răspuns acolo toți sunt „gomici” (peiorativ pentru gay). Ekaterina l-a întrebat de ce nu-i plac gay-i, el a raspuns că nu-i consideră oameni. După aceea, Ekaterina a întrerupt decisiv dialogul, menționând faptul că nu vrea să continue discuțiile cu un homofob și un rasist.
Ekaterina a lăsat un comentariu în aplicația de taxi Yandex.

VIOLENȚĂ MOTIVATĂ DE URĂ

În Republica Moldova nu există niciun remediu eficient pentru crimele și incidentele de ură împotriva persoanelor LGBT. Toate cazurile sunt percepute ca huliganism, tâlhărie sau cauzare de daune fără a lua în considerare motivul de ură bazată pe prejudecată.

Ministerul Justiției a revizuit în 2019 proiectul de lege nr. 301 din 01.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative privind reglementarea infracțiunilor motivate de prejudecată, varianta comasată cu proiectul nr. 277 din 20.06.2016 (în continuare, proiectul de lege nr. 301). Reamintim că proiectul de lege nr. 301 a fost adoptat în prima lectură de către Parlament, iar ulterior remis Ministerului Justiției pentru revizuire. Proiectul de lege nr. 301 reprezintă un set de amendamente legislative ale Codului penal și Codului contravențional, care se

referă în primul rând la definirea motivelor de prejudecată, revizuirea infracțiunilor de bază și a agravantelor care se referă la faptele motivate de ură și prejudecată.

Este folosită următoarea definiție: *Prin motive de prejudecată, se înțeleg idei preconcepute ale făptuitorului bazate pe considerente de rasă, culoare, origine etnică, națională sau socială, cetățenie, sex, gen, limbă, religie sau convingeri religioase, opinii politice, dizabilitate, orientare sexuală, identitate de gen, stare de sănătate, vârstă, stare civilă, indiferent dacă fapta este comisă în privința persoanei care posedă astfel de caracteristici protejate, în privința bunurilor acesteia sau asociate cu aceasta sau în privința persoanei care acordă suport persoanelor ce posedă astfel de caracteristici protejate ori se asociază cu acestea, această asociere fiind una reală sau percepută ca fiind reală.*

Astfel, Codul penal va opera cu noțiunea de motive de prejudecată, în detrimentul vechii formule „ură socială, națională, rasială sau religioasă". Noțiunea va fi aplicată atât în textul normelor care reglementează infracțiunile de bază, cât și în calitate de agravantă.

Pe data de 24 septembrie 2019, Ministerul Justiției a expediat proiectul de lege nr. 301 revizuit pe adresa Comisiei pentru drepturile omului și relații interetnice și a Comisiei juridice, numiri și imunități din Parlament, cu propunerea adoptării acestuia în lectură finală. Pe data de 22 octombrie 2019 Comisia juridică, numiri și imunități și Comisia pentru drepturile omului și relații interetnice din Parlamentul Republicii Moldova au organizat consultări publice pe marginea proiectului de lege nr. 3016. În cadrul consultărilor publice au fost formulate recomandări care țin în primul rând de excluderea alineatului (2) din art. 346 al Codului penal din versiunea actualizată a proiectului, dat fiind faptul că acesta limitează sfera de aplicare a normei de bază și creează ambiguități de interpretare, astfel încât menținerea alineatului (2) în art. 346 al Codului penal nu va permite atingerea obiectivelor urmărite și reglementarea eficientă a faptelor motivate de prejudecată. O altă propunere formulată a fost completarea Codului contravențional la categoria contravențiilor ce atentează la drepturile politice, de muncă și la alte drepturi constituționale ale persoanei fizice cu o normă nouă, care va reglementa separat faptele ce pot fi calificate ca discurs de ură și care nu reprezintă o infracțiune.

Totuși faptul revizuirii acestui proiect de către Guvern, nu aduce nicio siguranță că el va fi votat și va intra în vigoare.

În prezent., în majoritatea cazurilor, persoanele care suferă de crime și incidente de ură refuză să se adreseze forțelor de ordine sau să meargă în judecată. În multe cazuri chiar rudele sau părinții sunt cei care aplică violența. Cauzele care sunt raportate Centrului GENDERDOC-M reprezintă doar un număr mic din numărul total de cazuri existente în Republica Moldova.

În data de 29 ianuarie 2019 pe site-ul realitatea.md a fost publicată o știre despre doi bărbați, ambii în vârstă de 29 de ani, originari din Strășeni și Călărași, care au ajuns pe mâna oamenilor legii, fiind suspectați de jaf comis la sfârșitul anului trecut. Cei doi ar fi pătruns pe timp de noapte într-o anexă a unei Asociații Obșești din satul Cojușna, ar fi bătut paznicul și ar fi sustras mai multe bunuri în valoare de aproximativ 30 de mii de lei.

Polițiștii au stabilit că indivizii acționau conform unui plan bine stabilit. Racolau victimele prin intermediul rețelelor de socializare (bărbați homosexuali), sub pretextul de a face cunoștință, apoi, prin abuz de încredere, convingeau victimele să se întâlnească acasă la ei. Aici, suspecții, prin aplicarea violenței fizice, deposedau clienții de bunuri.
La 16 ianuarie, a fost infiltrat un polițist sub acoperire, astfel a fost organizată o întâlnire în sec. Buiucani a capitalei, unde suspecții au fost reținuți. Audiați de polițiști, suspecții și-au recunoscut vina. Anterior, aceștia au mai fost judecați pentru furt, tâlhărie, șantaj.

În noaptea dintre 30 și 31 mai automobilul avocatei Centrului GENDERDOC-M, Doina Ioana Străisteanu, a fost intenționat incendiat de către un tânăr necunoscut. Infracțiunea a fost înregistrată de camera instalată pe clădirea lângă care a fost parcat automobilul.

Doina Ioana Străisteanu este activistă pentru drepturile omului și acest atac este cu o mare probabilitate cauzat de acest fapt. Din 2010, d-na Străisteanu este avocata GENDERDOC-M și apără drepturile LGBT la nivel național, precum și pregătește sesizări la Curtea Europeană a

Drepturilor Omului. Printre cazurile pe care Doina a lucrat au fost crime de ură împotriva persoanelor homosexuale, iar în ultimii doi ani cazuri de discurs de ură folosit de preoții ortodocși care au incitat la violență și discriminare homofobă. În prezent, ea reprezintă interesele organizației și ale comunității LGBT în cazurile de discursuri de ură susținute de președintele Republicii Moldova, Igor Dodon.

Pe data de 6 noiembrie Mitropolia a publicat pe site-ul său oficial o adresare către președintele Republicii Moldova, Igor Dodon; prim-ministra Republicii Moldova, Maia Sandu și președinta Parlamentului Republicii Moldova, Zinaida Greceanii, cu cererea de a nu vota proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative privind reglementarea infracțiunilor motivate de prejudecată. În scrisoarea sa Mitropolia scrie: „*Inițiind și adoptând astfel de proiecte, se adeveresc limpede presupunerile noastre anterioare că Legea cu privire la asigurarea egalității este şi va fi îndreptată anume împotriva valorilor tradiţionale şi morale creştine. Se urmăreşte în continuare distrugerea treptată a familiei tradiţionale. Nu dorim să se permită și să se plătească cu sufletul poporului, cu familia, cu valorile noastre creştineşti, intervenirea cu modificări legislative din ce în ce mai surprinzătoare. Biserica Ortodoxă din Moldova a tolerat mai multe abordări nesănătoase – de la parteneriate civile şi avort la reproducerea asistată şi educația sexuală în școli, însă de această dată proiectul de lege a culminat şi a întrecut orice limită a raționalului, considerent din care Vă comunicăm că întreaga comunitate creştin-ortodoxă va lupta pentru schimbarea legilor şi politicilor pe care le vede ca instrumente de subminare a ceea ce numește „familia naturală”.*

Cazuri raportate de beneficiarii Centrului de Informații GENDERDOC-M

Cazul 1: În noaptea din 8 spre 9 aprilie 2019 un tânăr gay pe nume Alexei (nume schimbat) a făcut cunoștință cu un bărbat (N) prin rețelele de socializare. S-au întâlnit, au întreținut relații sexuale, după ce N, fără vreun motiv, fără a spune ceva, l-a lovit pe Alexei în cap cu un obiect greu. Alexei l-a împins și a încercat să fugă, a spart sticla ușii, însă N l-a ajuns și l-a doborât la pământ. N a aplicat mai multe lovituri cu un obiect ascuțit în picioarele lui Alexei, spunând: „Eu nu sunt pidar ca și tine”. Alexei a intrat în discuție cu el, a încercat să-l liniștească, îl ruga să nu-i strice viața nici lui, nici sie, N s-a ridicat și a părăsit apartamnetul. Alexei a sunat la ambulanță și poliție, a depus plângere la poliție. În spital Alexei a fost operat.

Cazul 2: Pe 15 iunie 2019, în jurul orei 23:00, părinții unui tânăr gay pe nume Nicolae (nume schimbat) au intrat forțat în apartamentul în care acesta locuia cu partenerul său și au manifestat un comportament extrem de agresiv, susținând că vecinii i-au sunat și s-au plâns de zgomot. În acel moment, în apartament erau 4 persoane: Nicolae, partenerul său D., precum și prietenul M. și prietena L., care au rămas cu ei în noaptea de după un picnic comun. Părinții lui Nicolae au făcut scandal și i-au alungat pe toți din casă, cu excepția fiului lor. Potrivit prietenilor, în timp ce aceștia se încălțau, din baie, unde se aflau Nicolae cu tatăl său, se auzeau zgomote specifice de lovituri. Când au ieșit afară, M., L. și D. au așteptat în curte și l-au sunat pe Nicolae să înterbe dacă trebuie să sune la poliție. Câteva minute mai târziu, Nicolae a ieșit cu nasul spart și umflat. Potrivit acestuia, tatăl său s-a lovit cu capul în nas. Nicolae a fost nevoit să părăsească acel apartament pentru a nu mai fi supus violenței din partea tatălui său.

Cazul 3: Pe data de 6 august, Nichita (nume schimbat), un tânăr gay de 17 ani din municipiul Bălți, a fost atacat de doi indivizi. Nichita a făcut cunoștință cu unul din ei pe rețelele de socializare cu câteva zile înainte și au decis să se întâlnească. La întâlnire infractorul a venit cu un alt tânăr și, timp de două ore, l-au ținut cu forța, aplicându-i câteva lovituri, și supunându-l umilințelor verbale. Peste două ore Nichita a reușit să fugă de ei. Tânărul se teme să depună plângere la poliție pentru că a fost speriat și amenințat că, dacă o face, îi va fi mai rău.

Cazul 4: În noaptea de pe 8 spre 9 noiembrie 2019, doi beneficiari ai Centrului de Informații GENDERDOC-M au fost atacați de șase bărbați cu vârsta de aproximativ 20 de ani. Incidentul s-a produs după ce atacatorii au încercat insistent și în mod agresiv să intre în clubul de noapte unde au loc petreceri LGBT, fiind refuzați. Ca urmare, aceștia au început să jignească vizitatorii petrecerii, folosind expresii homofobe, după care au atacat pe neprins de veste doi tineri care se aflau lângă club.

Serviciul de pază particulară la care au apelat angajații clubului, au reușit să-i rețină pe doi dintre cei șase atacatori. La locul faptei a fost chemată poliția, care i-a reținut pe cei doi pentru identificare. Tot atunci, vicitimele au depus plângeri.

Cazul 5: Veaceslav Mulear, coordonatorul programului Sănătate al Centrului GENDERDOC-M, este hărțuit în stradă în mod regulat de un tânăr necunoscut cu o vârstă aproximativă de 25 de ani.

În luna aprilie 2019 acesta l-a atacat și fizic, dându-i un pumn peste spinare. Iar după ce Veaceslav a strigat „Poliția", acesta a fugit.

În luna decembrie 2019 tânărul iar l-a întâlnit pe Veaceslav și a început să strige în adresa lui - „pidar", l-a amenințat că-l va bate„ dar s-a speriat de posibilitatea că Veaceslav va chema poliția și a plecat repezit.

Cazul 6: B.S. locuiește într-un sat din nordul Moldovei, împreună cu iubitul său. Din motive homofobe este deseori atacat de către unii consăteni. În august 2019 trei consăteni au aruncat cu pietre în acoperișul casei lui. B.S. a depus o plângere la poliție, însă polițistul de sector a refuzat să investigheze cazul, spunându-i că el „este pederast și de aia merită să fie bătut, iar pietrele el singur și le-a aruncat în orgadă".

În decembrie 2019 B.S. a fost bătut de prietenul vecinei din cauză că este homosexual. A făcut apel la poliție, a mers după certificatul medico-legal, însă acest certificat nu i-a fost înmânat, chiar dacă B.S. l-a cerut. I s-a spus că va fi trimis direct la poliție și va fi anexat la dosar. În decurs de următoarele 30 de zile nu a urmat niciun răspuns și nu au fost luate măsuri pe acest caz. Însă, în data de 26 decembrie, B.S. a primit o scrisoare de la Inspectoratul de poliție în care este înștiințat că pe numele lui a fost intentată o Procedură contravențională pentru chemarea intenționat falsă a serviciilor specializate.

EGALITATE ȘI NEDISCRIMINARE

În pofida faptului că în Republcia Moldova există legea pentru asigurarea egalității și Consiliul pentru asigurarea egalității și prevenirea discriminării, Consiliul nu are pârghii pentru a pedepsi actele de discriminare.

Cazuri raportate de beneficiarii Centrului de Informații GENDERDOC-M

Cazul 1: I. F. un tânăr homosexual a comunicat Centrului GENDERDOC-M despre faptul că a fost discriminat la locul de muncă pe motiv de orientare sexuală. I. F. lucra într-un supermarket din Chișinău în calitate de casier. I. F. spune că după ce șefii de la serviciu au aflat că el are relații cu un alt băiat, atitudinea față de el s-a schimbat negativ – a început să fie permanent verificat, suspectat că ar putea fura bani din casă și numit hoț. Băiatul a fost nevoit să se concedieze. Din cauză că acesta a scris cerere de concediere la propria dorință și nu a păstrat nici o dovadă a discriminării, nu a depus nicio plângere pe angajator.

Cazul 2: Pe data de 22 mai 2019, trei tineri gay, care se aflau în unul din locurile unde obișnuiesc să se întâlnească bărbații gay din municipiul Bălți, au fost invitați de către unul din polițiștii de serviciu la sectorul apropiat acelui loc. Acesta, fără să se prezinte, i-a percheziționat, i-a interogat și le-a ținut o lecție de „morală". Polițistul îi amenința că îi va da pe mâna

psihiatrului, îi va închide pe noapte în sectorul de poliție. Le adresa întrebări intime despre viața lor privată și le punea condiția că aceștia trebuie să se căsătorească cu femei în următoarele două săptămâni, iar dacă nu o fac, vor fi dați pe mâna psihiatrului. Această discuție a fost înregistrată audio de către unul dintre cei trei tineri.

Spre sfârșit, polițistul le-a spus că le va da drumul, dacă aceștia îl vor servi cu o cafea. Unul din băieți avea în buzunar 101 lei și polițistul i-a luat 100 (pentru cafea) și le-a dat drumul.

Pe acest caz a fost depusă o plângere la Ministerul Afacerilor Interne.

Cazul 3: Un bărbat trans cu nume Y. a fost angajat într-o companie IT pe data de 21 noiembrie 2019, cu o perioadă de încercare 1 săptămână. Pe data de 22 noiembrie tânărul a fost invitat de către managerul companiei și i s-a spus că acesta nu va fi angajat din morive că: „Nu te vei încadra în colectiv, pentru că colegii văd în tine femeie, dar tu te numești bărbat". Y. a înterbat ce l-a făcut să creadă așa, pentru că el nu a observat careva probleme cu colectivul, managerul a răspuns; „Te îmbraci în haine feminine și porți ochelari feminini, iar când nu ești, colegii fac glume pe seama ta".

Y. a spus că nu vrea să depună plângere pe discriminare, pentru că nu are suficiente resurse morale pentru asta.

Cazul 4: Pe 9 decembrie dimineața, directoarea GENDERDOC-M, Anastasia Danilova, a fost hărțuită de un bărbat necunoscut în transport când mergea spre oficiu. Bărbatul a spus că a văzut-o la televizor, a întrebat-o dacă este „managerul LGBT" și a spus: „Faci lucruri rele, trebuie să primești peste fund". Anastasia i-a spus că va chema poliția. El a tăcut.

LIBERTATEA ÎNTRUNIRILOR

În anul 2019 marșul Pride al comunității LGBT a fost lăsat să ajungă la punctul său final, conform înștiințării preliminare către Primărie și Poliție. Marșul a fost protejat de către colaboratorii de poliție. În acest an, contramanifstanți agresivi nu au fost în preajma marșului. Totuși, în opinia organizatorilor măsurile de protecție au fost extrem de protectoare, din acest motiv, sensul de marș comunitar a fost diminuat sau chiar pierdut. În premieră la marș a participat și un deputat al Parlamentului Republicii Moldova, Dumitru Alaiba. Dumnealui a participat și la marșurile din anii precedenți, dar este pentru prima dată când participă la eveniment în calitate de deputat.

În noaptea dinaintea marșului, din 18 spre 19 mai, pe pereții caselor de-a lungul traseului pe care a fost anunțat marșul Pride „Sunt OK", au fost făcute inscripții homofobe de către persoane necunoscute. Inscripțiile erau următoarele: „Dragostea poponarilor pute-a căcat"; "Gay în stradă, curve-n Parlament". Inscripțiile nu au fost șterse nici până la sfârșitul anului 2019.

Mai mulți participanți la marș, s-au plâns pe comportamnetul unor carabineri și colaboratori ai poliției:

- Voluntara organizației, Anna R., a spus că după ce a urcat în autobuzul cu care participanții la marș au fost evacuați de la locul final, și a privit în geam spre polițiști, unul din ei i-a arătat pumnul cu o privire agresivă.
- Angajata organizației, Natalia Ozturk, a comunicat că nepoata ei, care a participat la marș, a fost insultată de către un polițist care filma marșul cu cuvântul „soska" (termin umilitor pentru femeile care practică sex oral).
- Angajata organizației, Oxana Gumennaia, a spus că atunci când steagul-curcubeu, pe care-l ducea, a atins pe unul din polițiști, acesta a strigat cu ură la ea: „Nu te atinge de mine! Nu te atinge de mine, am zis!". Iar când manifestanții urcau în autobuze, un grup de polițiști stăteau într-o parte, îi privea și comentau ceva, râzând.

SITUAȚIA PERSOANELOR TRANS

Situația persoanelor trans în Republica Moldova rămâne a fi complicată.

În 2019 a 11-a versiune a Clasificării Internaţionale a Maladiilor (CIM), publicate de Organizaţia Mondială a Sănătăţii (OMS), apreciază că transsexualitatea nu mai trebuie să fie considerat o boală mentală, o decizie care urmează să fie supusă validării ţărilor în 2020. Potrivit ultimei versiuni a Clasificării internațională a bolilor și a problemelor de sănătate înrudite (ICD-11), publicat de OMS, „tulburările de identitate de gen" au fost reclasificate drept „incongruență de gen". Neconformitatea de gen este acum inclusă în capitolul despre sănătatea sexuală, în loc de „tulburare mintală", cum era cazul până acum.

Totuși, Republica Moldova încă nu a făcut nicun pas pentru a schimba sistemul în conformitate cu această decizie. Persoanele trans încă mai sunt obligate să ofere certificat cu diagnoza „transexualitate", pentru a putea cere schimbarea genului și numelui în actele de identitate. Până în prezent schimbarea actelor este posibilă doar prin decizia instanțelor de judecată, proces care durează în jur de 6-12 luni.

În 2019, Centrului s-au adresat nouă persoane trans pentru asistență juridică: patru din ei după suport juridic pentru schimbarea actelor, și cinci în urma cazurilor de discriminare, amenințări, violență și hărțuire. Niciunul din cei cinci nu a avut dorința să depună o plângere la organele de poliție sau instanțele de judecată.

Grupul trans rămâne a fi cel mai stigmatizat și vulnerabil, pe motiv că schimbările fizice se fac vizibile și nu pot fi ascunse.